Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright
Niên khóa 2015-2017
Học kỳ Xuân

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

KINH TẾ HỌC KHU VỰC CÔNG

Nhóm giảng dạy

Giảng viên:	Huỳnh Thế Du	duht@fetp.vnn.vn
	Jay Rosengard	jay_rosengard@harvard.edu
	Đỗ Thiên Anh Tuấn	tuandta@fetp.vnn.vn
Trợ giảng:	Nguyễn Thị Phượng	m7.phuongnt@fetp.edu.vn
Phiên dịch:	Huỳnh Trung Dũng	dunght@fetp.edu.vn

Giờ trực văn phòng

	Thứ Hai	Thứ Ba	Thứ Tư	Thứ Năm	Thứ Sáu
Huỳnh Thế Du	15:30-17:00		15:30-17:00		
Đỗ Thiên Anh Tuấn		15:30-17:00		15:30-17:00	
Nguyễn Thị Phượng			15:30-17:00		15:30-17:00

Nếu giờ trực văn phòng chính thức không thuận lợi thì học viên có thể chủ động hẹn gặp giảng viên vào thời gian khác thuận tiện cho cả đôi bên.

Mục tiêu của môn học

Môn học xem xét vai trò và các lựa chọn của chính phủ trong nền kinh tế. Phân tích các mục tiêu cùng với những đánh đổi để đạt được mục đích cuối cùng của nền kinh tế: hiệu quả kinh tế và công bằng xã hội. Môn học không chỉ cung cấp các công cụ, mà còn các khung phân tích và đánh giá các vấn đề chính sách trong khu vực công. Phần đầu tiên giới thiệu cơ sở cho sự can thiệp của Nhà nước vào nền kinh tế, bao gồm vai trò và quy mô của khu vực công, những đánh đổi giữa hiệu quả và công bằng, những vấn đề về lựa chọn công, khía cạnh kinh tế chính trị của khu vực công, khung đánh giá các chính sách xã hội như giáo dục, y tế và chính sách bảo trợ xã hội của chính phủ. Phần thứ hai tập trung vào khía cạnh kinh tế học của thuế khóa, lý thuyết thuế tối ưu và phân bổ gánh nặng thuế giữa những bên liên quan. Phần ba của môn học xem xét vai trò khác nhau của chính quyền các cấp trong việc cung cấp hàng hóa và dịch vụ công, chuyển giao nguồn lực và trợ cấp chéo giữa các cấp chính quyền. Phần cuối cùng trình bày chính sách thuế trong thực tế bao gồm các biện pháp ưu đãi, tuân thủ, cưỡng chế và cải cách thuế.

Đề cương môn học

I. Sự can thiệp của khu vực công

1. Vai trò và quy mô của khu vực công
2. Đánh đổi giữa hiệu quả và công bằng
3. Lý thuyết lựa chọn công
4. Kinh tế chính trị học của khu vực công
5. Vòng tròn tuyệt vọng: từ thị trường đến thất bại chính phủ
6. Khung phân tích chính sách chi tiêu
7. Đánh giá chi tiêu công
8. Y tế
9. Giáo dục
10. Các chương trình phúc lợi và an sinh xã hội

II. Kinh tế học về thuế khóa

1. Giới thiệu về thuế
2. Phân bổ thuế
3. Thuế, hiệu quả kinh tế của thuế, và lý thuyết thuế tối ưu

III. Vai trò của các cấp chính quyền và quan hệ giữa các cấp chính quyền

1. Phân cấp tài khóa và chuyển giao nguồn lực
2. Thu và chi ngân sách địa phương
3. Hợp tác vùng trong cung cấp hàng hóa và dịch vụ công
4. Tài trợ bằng huy động nợ của chính quyền địa phương
5. Cân bằng tài khóa và nợ công

IV. **Thuế trong thực tiễn**

1. Giới thiệu về các nguồn thu của chính phủ
2. Ưu đãi, tuân thủ và cưỡng chế thuế
3. Lịch sử thuế ở Việt Nam
4. Cải cách hệ thống thuế

Yêu cầu môn học và cách đánh giá

- Học viên phải tham dự lớp học đều đặn, tích cực tham gia thảo luận trên lớp, và hoàn thành tất cả các bài tập của môn học. Học viên cần đọc tài liệu tham khảo trước khi đến lớp để có thể sẵn sàng tham gia thảo luận trên lớp.
- Sẽ có một số bài tập có thể phải sử dụng đến các bảng tính giống như Excel. Thời gian để hoàn thành là một tuần. Trong quá trình làm bài tập, học viên được khuyến khích làm việc theo nhóm 3-4 người, nhưng phải tự viết và nộp câu trả lời một cách độc lập.
- Sẽ có mười bài viết chính sách dựa vào các nghiên cứu tình huống. Học viên không được tham khảo với người khác khi làm các bài viết này. Thông thường, học viên có khoảng thời gian một tuần để hoàn tất bài viết.
- Học viên phải nộp bài tập và bài viết chính sách trước 8:20 sáng vào ngày nộp bài. Nhóm giảng dạy sẽ cố gắng trả bài tập đã chấm điểm cùng với bài giải gợi ý trong vòng một tuần kể từ ngày nộp bài. Nếu có câu hỏi gì về cách chấm điểm, học viên có thể hẹn gặp các thành viên của nhóm giảng viên.
- Bài nộp chậm sẽ bị phạt như được quy định ở Phần II.3.2 (Bài tập về nhà) trong *Sổ tay học viên*. Chỉ trong những tình huống đặc biệt, học viên mới được phép nộp bài chậm với sự cho phép của giảng viên.

Thành phần và cấu trúc điểm được tính như sau

Tham dự lớp và thảo luận	15%
Bài tập về nhà và bài viết CS	30%
Bài thi giữa kỳ	25%
Thi hoặc bài viết cuối kỳ	30%

<u>Tài liệu đọc chính thức</u>

1. Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), *Kinh tế học của khu vực công*, 4th ed., Norton & Co.
2. Alan Altshuler and David Luberoff (2003), *Các siêu dự án: Khoa học chính trị đang thay đổi về đầu tư công ở đô thị*. NXB Brookings Institution và Viện chính sách đất đai Lincoln.
3. Ngân hàng Thế giới (2011), *Cải cách thuế ở Việt Nam: Hướng tới một hệ thống hiệu quả và công bằng hơn*.

Ghi chú: Các bài đọc có dấu sao (*) là bài đọc bắt buộc

LỊCH GIẢNG CHI TIẾT

Phần I: Sự can thiệp của khu vực công

Buổi giảng #1 (02/15): Vai trò và quy mô của khu vực công (Huỳnh Thế Du)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch.1-2

*Huỳnh Thế Du (2013), *Vai trò và bản chất của Nhà nước* (trích từ bài viết" Luận giải về Kinh tế Thị trường Định hướng XHCN ở Việt Nam"), trang 1-14

PHÁT BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #1 (ĐƯỜNG HẦM LỚN-CHƯƠNG 4); NGÀY NỘP 2/29

Buổi giảng #2 (02/17): Đánh đổi giữa hiệu quả và công bằng (Huỳnh Thế Du)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 3&7

Buổi giảng #3 (02/22): Lựa chọn công (Huỳnh Thế Du)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch 9

*Huỳnh Thế Du và Đỗ Thiên Anh Tuấn (2014), *Đầu tư công và vấn đề "Ngân sách tôm hùm"*, trang 1-6

Alan Altshuler và David Luberoff (2003), *Chương 3 & 8*

Xuân Trung – Quang Thiện (2005), *Đổ than,* Trích đoạn trong *Đêm trước Đổi mới,* Báo Tuổi Trẻ (sẽ được phát trên lớp)

Buổi giảng #4 (02/24): Kinh tế chính trị học của khu vực công (Huỳnh Thế Du)

*Alan Altshuler và David Luberoff (2003), *Chương 3 & 8*

The Economist (1999), *The Grabbing Hand*, February 13, 350(8106): 76.

Buổi giảng #5 (02/29): Nghiên cứu tình huống #1: Đường hầm lớn (Huỳnh Thế Du)

*Alan Altshuler và David Luberoff (2003), *Chương 4*

NỘP BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #1 (ĐƯỜNG HẦM LỚN).
PHÁT BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #2 (CANCUN, MEXICO: TƯ NHÂN HÓA HỆ THỐNG NƯỚC VÀ NƯỚC THẢI), NGÀY NỘP 03/07.

Buổi giảng #6 (03/02): Vòng tròn tuyệt vọng: Từ thất bại thị trường đến thất bại của nhà nước (Huỳnh Thế Du)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 8

Vũ Thành Tự Anh (2010), *DNNN không đủ năng lực đóng vai trò chủ đạo*," Thời báo Kinh tế Sài Gòn.

Buổi giảng #7 (03/07): Nghiên cứu tình huống #2: CANCUN, MEXICO: TƯ NHÂN HÓA NƯỚC VÀ NƯỚC THẢI (Huỳnh Thế Du)

*Gustavo Merino-Jarez and Carolina Gutierrez de Taliercio (2000), *Cancún. Mexico: Tư nhân hóa hệ thống nước và nước thải ở Mê-hi-cô*, Nghiên cứu tình huống của HKS Số 1593.0 và 1593.1
NỘP BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #2 (CANCUN, MEXICO: TƯ NHÂN HÓA HỆ THỐNG NƯỚC VÀ NƯỚC THẢI).

Buổi giảng #8 (03/09): Khung phân tích cho chính sách chi tiêu (Đỗ Thiên Anh Tuấn)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 10

Buổi giảng #9 (03/14): Đánh giá chi tiêu công (Đỗ Thiên Anh Tuấn)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 11

Buổi giảng #10 (03/16) Chính sách Y tế (Đỗ Thiên Anh Tuấn)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 13

Ngân hàng Thế giới (2005), "Việt Nam: Quản lý chi tiêu công để giảm nghèo và tăng trưởng – Tổng quan về chi tiêu công và đánh giá ủy thác tổng hợp", Tập 1: Các vấn đề liên ngành, "Tóm tắt chung".

PHÁT BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #3 (CHÍNH SÁCH XÃ HỘI Ở VIỆT NAM), NGÀY NỘP 03/28.

Buổi giảng #11 (03/21): Chính sách Giáo dục (Đỗ Thiên Anh Tuấn)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 13

Buổi giảng #12 (03/23): Chương trình phúc lợi và an sinh xã hội (Đỗ Thiên Anh Tuấn)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 15&16

Buổi giảng #13 (03/28): Nghiên cứu tình huống #3: Chính sách xã hội: Nhà nước hay thị trường (Đỗ Thiên Anh Tuấn)

*Đỗ Thiên Anh Tuấn (2015), Chính sách xã hội: Nhà nước hay thị trường?

NỘP BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #3 (CHÍNH SÁCH XÃ HỘI Ở VIỆT NAM).

Buổi giảng #14 (3/30): Ôn tập (Huỳnh Thế Du & Đỗ Thiên Anh Tuấn)

THỨ HAI, NGÀY 04/04: THI GIỮA KỲ

Phần II: Kinh tế học về thuế khóa

Buổi giảng #15 (04/11): Giới thiệu về thuế (Đỗ Thiên Anh Tuấn)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 17

PHÁT BÀI TẬP #1 (KINH TẾ HỌC VỀ THUẾ), NGÀY NỘP 20/4.

Buổi giảng #16 (04/13): Phân bổ gánh nặng thuế (Đỗ Thiên Anh Tuấn)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 18
Jonathan Gruber (2011), Chương 20, 21 & 22

Buổi giảng #17 (04/20): Thuế, hiệu quả kinh tế và lý thuyết thuế tối ưu (Đỗ Thiên Anh Tuấn)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 19&20

Jay K. Rosengard, "Dẫn nhập" Chương 1 trong sách *Cải cách thuế tài sản tại các nước đang phát triển* (Boston: Kluwer Academic Publishers, 1998), trang 1-30.

NỘP BÀI TẬP #1 (KINH TẾ HỌC VỀ THUẾ),

PHÁT BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH

SỐ 4 (TÌNH HUỐNG PHÂN CẤP INDONESIA)	NGÀY NỘP 4/25.
SỐ 5 (TÀI TRỢ ĐÔ THỊ HÓA Ở CHÂU Á)	NGÀY NỘP 4/26.
SỐ 6 (TÀI TRỢ VẬN TẢI Ở PHILADELPHIA)	NGÀY NỘP 4/27.
SỐ 7 (KHỦNG HOẢNG THÀNH PHỐ NEW YORK)	NGÀY NỘP 4/28.
SỐ 8 (KHỦNG HOẢNG HY LẠP)	NGÀY NỘP 4/29.

Phần III: Vai trò của các cấp chính quyền và quan hệ giữa các cấp chính quyền

Buổi giảng #18 (4/25): Phân cấp tài khóa và chuyển giao nguồn lực (Jay Rosengard)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 26
Anwar Shah (2004), "Phân cấp ngân sách ở các nền kinh tế đang phát triển và chuyển đổi: Tiến độ, khó khăn và triển vọng", *Tài liệu nghiên cứu chính sách của Ngân hàng Thế giới* số 3282.

Buổi giảng #19 (4/25): Nghiên cứu tình huống #4: Tình huống phân cấp Indonesia (Jay Rosengard)

*Ngân hàng Thế giới (2007), "Phân cấp tài khóa và bất bình đẳng vùng," Chương 7 trong *Chi tiêu cho phát triển: Khai thác tối đa những cơ hội mới của Indonesia* (Washington, D.C.: World Bank), tr. 111-140.

NỘP BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #4 (TÌNH HUỐNG PHÂN CẤP INDONESIA).

Buổi giảng #20 (04/26) Thu và chi ngân sách địa phương (Jay Rosengard)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 27

Richard M. Bird and Roy W. Bahl (2008), Thuế cấp tỉnh ở những nước đang phát triển: con đường phía trước, IIB Working Paper No. 16 (Toronto: Institute for International Business, Rotman School of Management, University of Toronto).

http://ssrn.com/abstract=1273753

Buổi giảng #21 (04/26): Nghiên cứu tình huống #5: Tài trợ đô thị hóa ở châu Á (Jay Rosengard)

*Jay Rosengard và nhóm tác giả (2007), "Chi trả cho các dịch vụ hạ tầng đôi thị: Nghiên cứu so sánh tài chính đô thị ở thành phố Hồ Chí Minh, Thượng Hải và Jakarta", Tài liệu nghiên cứu của Trường Fulbright và ĐH Harvard trong khuôn khổ Dự án số 5088790-01 của Chương trình Phát triển Liên Hiệp Quốc, nhan đề Các bài thảo luận của UNDP-Việt Nam về những chủ đề liên quan đến phân cấp và hoạt động kinh tế.

NỘP BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ # 5 (TÀI TRỢ ĐÔ THỊ HÓA Ở CHÂU Á)

Buổi giảng #22 (04/27): Hợp tác vùng trong cung cấp hàng hóa và dịch vụ công (Jay Rosengard)

*John Parr, Joan Riehm, and Christiana McFarland (2006), Hướng dẫn hợp tác chính quyền địa phương thành công ở khu vực châu Mỹ (Washington, D.C.: National League of Cities).

https://www.lincolninst.edu/subcenters/regional-collaboration/pubs/RC_for_Local_Govts_2006.pdf

Buổi giảng #23 (04/27): Nghiên cứu tình huống #6: Tài trợ vận tải ở Philadelphia (Jay Rosengard)

*Jose A. Gomez-Ibanez, Jay K. Rosengard, và Pamela Varley, Quá trình tìm kiếm tài trợ vận tải công bền vững: Khủng hoảng ngân sách vốn 2013 của SEPTA's 2013, Nghiên cứu tình huống HKS số C16-81-476.
http://case.hks.harvard.edu/the-quest-for-sustainable-public-transit-funding-septas-2013-capital-budget-crisis/

NỘP BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #6 (TÀI TRỢ VẬN TẢI Ở PHILADELPHIA).

Buổi giảng #24 (04/28): Tài trợ bằng huy động nợ chính quyền địa phương (Jay Rosengard)

*Ronald C. Fisher (1996), *Vay mượn và nợ nần*, trong *Tài chính công Nhà nước và địa phương*, 2nd ed,. tr. 235 – 267

Đỗ Thiên Anh Tuấn (2013), "Nợ và trái phiếu của chính quyền địa phương", FETP.

Buổi giảng #25 (04/28): Nghiên cứu tình huống #7: Khủng hoảng Thành phố New York (Jay Rosengard)

*Peter Kiernan, Khủng hoảng Thành phố New York, Nghiên cứu tình huống HKS số. C16-81-400.

NỘP BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ 7 (KHỦNG HOẢNG THÀNH PHỐ NEW YORK).

Buổi giảng #26 (04/29): Cân bằng tài khóa và Nợ công (Jay Rosengard)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 28

Đỗ Thiên Anh Tuấn (2013), Tương lai của nợ công Việt Nam: Xu thế và thách thức.

Buổi giảng #27 (04/29): Nghiên cứu tình huống #8: Khủng hoảng Hy Lạp (Jay Rosengard)

*Liz Alderman et al., "Giải thích khủng hoảng nợ Hy Lạp," The New York Times, updated November 9, 2015.
http://www.nytimes.com/interactive/2015/business/international/greece-debt-crisis-euro.html?login=email&_r=0

* Matt O/Brien, "7 điều then chốt cần biết về khủng hoảng nợ Hy Lạp và chuyện gì sẽ xảy ra tiếp," The Washington Post, July 5, 2015.
https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2015/07/05/as-greece-votes-heres-everything-you-need-to-know-about-the-nations-crisis/

NỘP BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #8 (KHỦNG HOẢNG HY LẠP).

Phần IV: Thuế trong thực tế

Buổi giảng #28 (05/04): Giới thiệu về các nguồn thu của chính phủ (Huỳnh Thế Du)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 28
Ronald C. Fisher, "Định giá hàng hóa chính phủ: mức phí của người sử dụng," trong Tài chính công Nhà nước và địa phương, 2rd ed. (Chicago: Richard D. Irwin, 1996), tr. 177-201.

Janet Stotsky, "Cơ sở của Thuế thu nhập cá nhân" và "Lựa chọn đơn vị tính thuế" và John Norregaard, "Tính chất lũy tiến của hệ thống thuế thu nhập cá nhân" trong Parthasarathi Shome, ed., *Sổ tay chính sách thuế* (Washington, D.C.: International Monetary Fund, 1995), pp. 121-136.

Đỗ Thiên Anh Tuấn (2012), *Cải cách thuế giá trị gia tăng ở Việt Nam*

PHÁT BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #9 (CHUYỂN GIÁ TRONG CÁC DN FDI Ở VIỆT NAM), NỘP NGÀY 05/11.
PHÁT BÀI TẬP #2 (NGUỒN THU CHÍNH PHỦ VÀ TUÂN THỦ THUẾ).

Buổi giảng #29 (05/09) Khuyến khích, ưu đãi, và cưỡng chế thuế (Huỳnh Thế Du)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 24

*Ngân hàng Thế giới (2011), *Chương 2: Mức độ tuân thủ và nguyên nhân thất thoát nguồn thu: Khuôn khổ lý thuyết và đánh giá*

Buổi giảng #30 (05/11) Nghiên cứu tình huống #9: Chuyển giá trong các DN FDI (Huỳnh Thế Du)

NỘP BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #9 (CHUYỂN GIÁ TRONG CÁC DN FDI Ở VIỆT NAM),
PHÁT BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #10 (CẢI CÁCH THUẾ CỦA VIỆT NAM), NỘP NGÀY 05/23.

Buổi giảng #31 (05/16): Lịch sử thuế khóa Việt Nam (Phan Hiển Minh)

*Phan Hiển Minh, Nguyễn Ngọc Thanh, và Châu Thành Nghĩa (2001), Tổng quan về thuế, Chương I, *Giáo trình Thuế thực hành*, Nhà xuất bản Thống kê, trang 1–10.

Ngân hàng Thế giới (2011), Chương 8: Hệ thống thuế ở Việt Nam: Các đối tượng nộp thuế và sắc thuế.
NỘP BÀI TẬP #2 (NGUỒN THU CHÍNH PHỦ VÀ TUÂN THỦ THUẾ).

Buổi giảng #32 (05/18): Cải cách hệ thống thuế (Huỳnh Thế Du)

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Ch. 25
Joel Slemrod and Jon Bakija (2008). Chương 6: "Các yếu tố cải cách nền tảng," *Đánh thuế chúng ta*, Russell Sage Foundation.
Ngân hàng Thế giới (2011). Chương 5: Cải cách thuế và phân bổ nguồn thu ở Việt Nam.

Buổi giảng #33 (05/23): Nghiên cứu tình huống #10: Cải cách thuế của Việt Nam (Huỳnh Thế Du)

NỘP BÀI VIẾT CHÍNH SÁCH SỐ #10 (CẢI CÁCH THUẾ CỦA VIỆT NAM),

Buổi giảng #34 (05/25): Ôn tập (Huỳnh Thế Du và Đỗ Thiên Anh Tuấn)

THỨ HAI, 05/30: THI CUỐI KỲ